

עין משפט נר מצוה

צה:

ושליא דלעיל ומאן דדריש עגמות מותרין מלו יהיה פרק המזבח מקדש (לעיל דף פו.) אית ליה היקישא דאשס לגבי שפיר ושליא ולפרש"י^[ז] דלאמר דבכל הקדשים מן הדין אסורין העגמות דלא המיר הכתוב אלא בשר הראוי לאכילה וגילה לנו באשס לו יהיה דמשמע שריותא

נילף כמו כן היתר בכל הקדשים ע"פ זה: הגהה. קשה דזההוא קרא כתיבי חטאת ואשס בפרשת זו את אהרן כחטאת כאשס תורה אחת להם נהכהן אשר יכפר זו לו יהיה ולמה נקט אשס וי"ל דעיקר פרשה באשס ועוד דלו יהיה נכתב ל' יחיד שמה לא קאי רק על האשס דסליק מיניה ולא תקשי (הכי גרסינן) הא דדרשינן לעיל בפרק המזבח מקדש (שס) נאמר לו יהיה צעולה עור העולה אשר הקריב לכהן לו יהיה ונאמר לו יהיה באשס מה אשס עצמותיו מותרין אף עולה עצמותיה מותרין וקאמר התם מופני והשתא למה לי צעולה לו יהיה תיפוק לי מהיקישא דאשס דשמעתינ וי"ל דלא גמרינן מהיקישא אלא קרבנות הנאכלין ומי"מ קשה חי ממשעומא דלו יהיה דאשס דרשינן עצמותיו מותרין וליפנין מיניה שאר קרבנות שלמים חטאת וטודה האל צעולה נמי כתיב לו יהיה ול"ל גזירה שזה פרק המזבח מקדש (שס) למיגמר מאשס וי"ל דלו יהיה דעולה קאי על העור ולא להמיר עצמות דהכי כתיב קרא עור העולה לו יהיה^[ח]: הגהה. לו יהיה לא דריש אלא מיימורא ושס פירש צקונטרס דפשיט ליה באשס יותר מעולה משום דלא בשרו מותר ואי משום נותר דבשריפה לא שייך נותר אלא במידי דבר אכילה

דכתיב והנותר מבשר הזבח וא"כ לא כריכנא למגמר אלא עולה דכליל וזהו כמו שפירש בשמעתינ בשס רבותיו: הגה"ה. ובפרק כיצד זולין (פסחים דף פג.) מוכח בדמיו דכדצרו דאין נותר צעגמות ובגממות צסוק המזיה (דף פג.) פירש צקונטרס^[ז] דהא דפשיטא ליה באשס יותר משאר קרבנות הנאכלין משום דכתיב באשס הוא לאחר הקטרט אימורין דמשמע הוא אשס ואין עצמותיו אשס וצריך לדקוק ל"ל מרי קראי לעגמות היקישא דהכא^[ט] דלמי מהוא וגזירה שזה דלו יהיה בפרק המזבח מקדש (לעיל דף פו.) דמיא שניתק לרעייה מיהו מרי הוא כתיבי באשס בפרשת ויקרא. דצו"ך:

עג א מיי פ"ח מהל' מעה"ק הלכה ט':

עד בג מיי פ"ג מהל' מקוואות הלכה ו':

א ד מיי פ"י מהלכות מעה"ק הלכה ט':

ב ה מיי פ"ב מהלכות שאר אגות העומאה הלכה טו ופ"ב מהלכות ביאת מקדש הלכה ח':

ג ו מיי פ"ב מהלכות ביאת מקדש הלכה ו':
ד מיי פ"י מהלכות מעה"ק הלכה ט':

ה ח מיי שם הלכה ח ופ"ו

י ועיין דש"ק:
מלכות ביאת מקדש הלכה ו ט מיי פ"ו מהל' ביאת מקדש הלכה ו הלכה ז

ז י מיי פ"י מהלכות מעה"ק הלכה ד':

ח כ מיי שם הלכה כא':

תורה אור השלם

- דמקריב את דם השלמים ואת החלב מבני אהרן לו תהיה שוק הימין לקטן: ויקרא ז, כג. וזהו: (צצ. דאיה) צ"ל פסוק זה: ודקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה ליהודא לכהן החרק את דם השלמים לו יתהיה: ויקרא ז, יד

מוסף רש"י

רבה. הוא דבר מאוס כגון תכל' וסומן ונדבק בגנבים ונחלשין (סוטה סח.) מותני'. כבוד יום. דשקן ודמה והשאר טומאות: ומחוסר כפורים. זו ומוטע שטנלו והעריב שמשן ולא יחילו כפרתן: אורן. כל זמן שלא נקבר המת (לעיל סו:):

שינויי גוסהאות

א] בנתיבי"ו ש"נ נגע: ב] כתי"ל טעף א"ל רב אחא מדיפתא: ג] מומין קבועין בין בעלי מומין עוברין לל"ל (י"ש"ח): ד] מל"ל שגמרי לכהן הוורק את דם השלמים לו יהיה. וכן משמע בגמרא (דף קב ע"ב.) ואש"י מלאכי כן בתוס' (דף קב) [נדפוס] שלו דף טז ע"א] (ש"ח): ח] תליא מילתא (ש"ח): ט] לאמילא אלא [בכ"ס ולא] מותרא לו: י] ל"ל ונתת המזה"ה מנתק (ש"ח): יא] ופשיטי דהוי"א דבכל מלל"ל (גרי קה"ה): יב] יהיה ודלחי ממשמעות לו יהיה לא דריש אלא [בכ"ס ולא] מותרא לו: יג] ל"ל ונתת המזה"ה מנתק (ש"ח): יד] ופשיטי דהוי"א דבכל מלל"ל ונתת המזה"ה מנתק (ש"ח): יו] ונתת כ"ק לעגמות הוא ולו יהיה והשאר מנתק: יז] דמיתרי התם מנתחת דהאשתי שתי ב' (שפ"ב): יא] ואוכל בקדשים לערב (ש"ח): יב] ל"ל דתנן פרק חזמרי בקודש האונן בו, ל"ל והשאר מנתק (ש"ח): יג] לקדש אבל לא לתרומה ומשמע טבילה אין (ש"ח): יד] שמש לא דבה"ז דיוק ער שיכול כל מעות שבשופר: טו] כיפורים נמי הא ל"ל (ש"ח): טז] ל"ל דהא (ש"ח) ועי"נ בירוש' דכלתא ובפ"מ הא צריך. ופי' שה' כחול צריך הערב שמש ויזין דאי אפשר להשחמט זו ביום הו' כמתקן וממין מריט לחול ועי"נ ל"ק: יז] כהנים עומדין משם עד כו' ל"ל וכה"ס (והגר"ב): יח] ל"ל התמיד (ששכ"ח):

טבול יום פרק שנים עשר זבחים

דס חטאת למטה ודס עולה למעלה. נפל דס חטאת תחילה על הצגד וחזר וניתן דס עולה על אותו כחס: טעון כיצוס. דהא דס חטאת נוגע בצגד וצלוע צו: והא נוגע. שדס עולה נצלע בצגד וכשנפל דס חטאת עליו נוגע הוא בצגד אבל אינו נצלע דהא שבע ליה צלוע דס עולה: חוץ. לענין טבילה בצגד שנטמא: ואס טבח הוא. שאינו מקפיד דדס שעל צגדו: אינו חוץ. דחליצה נקפידא תליא ח: רצב. כל דבר הנמוך כגון שומן ותלג ושעוה: וסיפוק ליה משוס רצב. שאינו רגיל צו ומקפיד עליו והוי חליצה: אפרטי קפיד. [ואף על גב] דרגיל בתירווייה גנאי הוא לו שיראו שניהס על צגדו: או דלמא לא קפיד. הואיל ובשניהס רגיל:

הדרן עלך דם חטאת

טבול יוס ומחוסר כיפורים.
הואיל ואין ראוין לאכילה ^[ז]:
אין חולקין לאכול לערב. לכשיטהרו ובגמרא [דף טז.]. מפרש טעמא: **אונן אינו מקריב**. כדלאמר בפרק שני (לעיל דף טו.). **צעלי מומין חולקין**. טעמא מפרש בגמרא [נע.]: **כל שאינו ראוי לעבודה נו'.** בגמרא [שס] פריך והרי צעל מוס: **וטהור צעעת הקטר תנציס**. שהוא כל הלילה כגון שטבל וטהר צהערב שמש: **גב' א מחטא**. זורק את הדס: **וכנא הוא**. ריש לקיש גופיה יליף ואיזל למילתיה ופריך לקרא עד דממילא מיתוקמא בנחוקא: משמרה

נפול דס חטאת תחילה על הצגד וחזר וניתן דס עולה על אותו כחס: טעון כיצוס. דהא דס חטאת נוגע בצגד וצלוע צו: והא נוגע. שדס עולה נצלע בצגד וכשנפל דס חטאת עליו נוגע הוא בצגד אבל אינו נצלע דהא שבע ליה צלוע דס עולה: חוץ. לענין טבילה בצגד שנטמא: ואס טבח הוא. שאינו מקפיד דדס שעל צגדו: אינו חוץ. דחליצה נקפידא תליא ח: רצב. כל דבר הנמוך כגון שומן ותלג ושעוה: וסיפוק ליה משוס רצב. שאינו רגיל צו ומקפיד עליו והוי חליצה: אפרטי קפיד. [ואף על גב] דרגיל בתירווייה גנאי הוא לו שיראו שניהס על צגדו: או דלמא לא קפיד. הואיל ובשניהס רגיל:

טבול יום ומחוסר כיפורים אינם חולקים בקדשים לאכול לערב. משמע הכא דמחוסרי כיפורים שהציאו כפרתן צעו עדיין טבילה והערב שמש וכן משמע פרק בכל מערבין (עירובין דף לג.) דמיימי^[ז] הא מתניתא האשה שיש עליה לידה או ויצה מציאה מעות וגוונת בשופר וטובלת ואוכלת בקדשים לערב וצריש תמיד נשחט (פסחים דף נט.) נמי אמרינן אף מחוסר כפרה בשאר ימות השנה שטובל ואוכל^[א] לערב ותימה דתנא^[ב] פרק חומר בקודש (מגינה דף כא.) ובשמעתינ^[ג] [דף נט.] מיימי לה האונן והמחוסר כיפורים צריכין טבילה לקדש^[ד] ובשמעתינ נמי שגמ' משמע דטבילה דוקא צעי דמיימי ההיא דמחוסר כפרה דחגיגה ופריך במר הכי טמא שרץ טמא מעליא הוא והערב שמש צעי משמע דעד השתא לא איירי כלל צהערב שמש ועוד אמרינן בפסחים צפ' האשה (דף כ:.) שוחטין וחורקין על טבול יוס ועל מחוסר כיפורים ואין שוחטין במחוסר כיפורים לא חיישינן כשמשמר קינו לב"ד וכדצב שמהיה דאין צ"ד של כהנים^[ה] מתעטלין והשתא מחוסר כיפורים^[ו] הא צעי טבילה ניחוש דלמא פשע אלא ודאי בטמא שרץ דצעי הערב שמש איכא למיחש דלמא פשע ולא טבל עד לאורמא אבל האי דלא צעי הערב שמש למאי ניחוש ליה אפילו צלילה יכול לטבול ויחלל ועוד אמרינן בפרק שני דביצה (דף יח.) כלי שנטמא באצ הטומאה אין מטבילין אותו ביום טוב בולד הטומאה מטבילין אותו ביי"ט ואי טבילה דרבנן צעי הערב שמש אס כן לא יוכל להשתמש צו ביום עד הלילה ולצורך חול הוא מטביל ליה ועוד תנן במס' פרה (פ"א מ"ה) כל הטעון ביאת מים מדצרי סופרים מטמא את הקדש ופוסל את התרומה ומותר בחולין ובמעשר לאחר ביאתו הותר ככולן וצהדיא אמרינן בירושלמי במס' תרומות פ' שני [ה"ה^[ז]] נפל דליו לתוך הצור נפלו כליו לתוך הצור מערים עליהן ומטבילין תריין אמוראין חד אמר באצ הטומאה וחד אמר בולד הטומאה מתיב מ"ד בולד הטומאה אף צחול והא^[ח] צריך הערב שמש ומשני ברוצה להשתמש בהן חולין צטהרה משמע צהדיא דלמ"ד בולד הטומאה ניחא דלא צעי הערב שמש ובירושלמי פ' שני דביצה [ה"ב^[ט]] איכא איפכא מתיב מ"ד באצ הטומאה למ"ד בולד הטומאה ואותה גירסא משובשת וההיא דמס' תרומות עיקר וגראה לפרש דהא דקתמי הכא במתניתין לערב לאו משום מחוסר כיפורים אלא משום טבול יוס ובפ' בכל מערבין (עירובין דף לג.) דנקט לערב לאו משום הערב שמש דאי ידעה שהוקרב קינה ודאי טובלת ואוכלת לאלתר אלא התם הוא מטעם חוקה שאין צ"ד של כהנים^[י] מתעטלין עד שיכלו כל מעות שבשופר ומטעם זה לא תוכל לאכול כל היום וכי תימא משעה שמתחילין להקריב את התמיד של בין הערבים תהא טובלת ואוכלת הא אפשר להקריב את הקינים לאחר תמיד^[יא] כיון שאין למזבח אלא דמה כדלאמר בריש תמיד נשחט (פסחים דף נט.) ובמהה נמי אמרינן התם מעלה ומלינה וההיא דתמיד נשחט (שס) דמחוסר כיפורים בשאר ימות השנה שטובל ואוכל בקדשים לערב איירי דנקט התם גבי פסח שטובל ואוכל פסחו לערב דפסח אינו נאכל אלא צלילה נקט נמי בההיא לערב דאמרינן

לקולא עיין בש"כ ביר"ד סי' קצ"ח ס"ק י"ג. גם בתשובת הלכות קטנות ס"ק י"ג. ראיתי שפסק דמוהל שנתייבש דם המילה על ידו אינו חוצץ בנטילה מהא דאמרין שבה הוא לבני אהרן וכו' ה"א י"ל שבה הוא למולח שיאה ירין בצבועת ברם מילה ואיירי דחביב אינו מקפיד עליו ואינו חוצץ ככ"ל, ולא ידעתי איך נעלם ממנו סוגיא דרש"ס שם במקומו דגם בבני אהרן הוי חציצה אם הוא יבש. ועיין ברמב"ם פ"ה מה' ביאת מקדש ובטור ובירי בב"י סי' קצ"ח במבאר דכל דהוי חציצה לענין טבילה הוי ג"כ חציצה גבי כהנים דרשוים הם וצ"ע. ה"ק יעקב (צמות יעקב פי ס"ט):

מסורת הש"ס

א) כעז"ז מקראות פ"ט מ"ז,
ב) ירושלמי חגיגה פ"ג ה"ג,
ג) ע' ירוש' סוטה פ"ב ס"ה"א,
ד) ת"כ צו פט"ז ה"ח,
ה) שו"ך לרף צט.
ו) רש"י כתי"י ד"ה מה אשם,
ז) וכן בירושלמי שבת פ"ב ה"ז

ליקוטים

ואם טבח הוא אינו חוצץ. צריך לי עיון על מה שפסק בש"ע ביר"ד בהל' גדה סי' קצ"ח סעי' י"ז בהג"ה והוא מדברי רבינו ירוחם הובא בב"י שם, וכן מי שאומנתו להיות שחוט או קצב וירדו תמיד מלולכות בדם אינו חוצץ שרוב בני אומנות זו אין מקפידין. וקשה דהא איתא בפסחים ס"פ תמיד נשחט דף ס"ה ע"ב ובבוכים דף ק"ח ע"א שבה אלו לבני אהרן שילכו עד ארכותיהם בדם ומקשה השי"ס והא קרוי חציצה ומשני לם הוא ואינו חוצץ, משמע דאי יבש הוא אף שאומנתו ככך ושבח הוא להם מכל מקום מקפדין על זה חציצה. ודחוק לומר כיון דצריך הכוון לעמוד רגלו על הרצפה בלי חציצה וכיון שהולך עד ארכותיהם בדם הוי כרוכב שאינו מקפיד עליו ולא גזרו משום רובו ומקפיד, דזה לא הוי רובו משם וגם אפשר דלא גזרו שבות במקדש כה"י (ועפ"י יש ליישב ג"כ מה שמקשה הסמ"ג על הא דרם הלח חוצץ מטוק פ' כל הפסולין (לעיל לה ע"א) דלח אינו חוצץ במקדש עיין בב"מ פ"ב דמקוראות). וזה הוא לאתרא איתא בסוף פ' דם חטאת דף צ"ח ע"ב אמר רבא פשיטא לי דם על בגדו חוצץ ואם טבח הוא אינו חוצץ ופרש"י ואם טבח הוא שאינו מקפיד בדם שעל בגדו אינו חוצץ, וכ"כ הרמב"ם פ"ג מהל' מקוראות דטבח שנמצא דם על בגדו דוקא אינו חוצץ משמע דעל בשרו דודאי חוצץ. וצ"ל דלא דמי למי שאומנתו צעב הוי ירדיו בצבועת דאינו חוצץ משום דלא מאיס כל כך, משא"כ בהוי דמאיס ועל בשרם מקפידים אף שאומנתו בכך מי"מ בשהה שאין עוסקין בה מקפדין וכו"ש דם שבבשרו כי הדרם נפשו של אדם קצה בה. וכן משפעות הרא"ש פ' הנוטות והרשב"א בתי"ה הובא בב"י

ליד"י סי' קצ"ח דדוקא בבגדו לא הוי חציצה בטבח. ואף שהרא"ש בפי' כ"ה כתב וז"ל ותנא נמי ורב על בשרו חוצץ ואם מוכר רבב הוא אינו חוצץ ככ"ל, האי על בשרו מיס הוא וצ"ל על בגדו וכדאיתא לאתרא בש"ס בכל הפסרים שבירינן, וכן הוא בתשובת הרמב"ם סי' קכ"ד אלא שבלשון השואל לא מצינו מעתיק הלשון פסיר, ושם כ' בשם מותני' דמקוראות ושם לא תני כלל האי מותני' ע"ש. והמ"א בא"ח סי' קס"א ס"ק י' לפי שנמשך אחר לשון הרא"ש פ' כ"ה שהובא בב"י שם כחב שם וז"ל ואם הוא טבח ומוכר שומן ויש דם ושומן על ידו מבטיא בפ"א דבוכים, ולא עיין בש"ס גופא דהתם לא קאמר רק כנמצא בבגדו (ואף אם תרצה לדרוק ולומר דרעיתיהו דגופו ובגדו שרים אף שהוא נגד משפעות הסוגיא ורוב הפוסקים שכתבתי מ"מ סוגיא זו דפסחים ודבוכים הוא רשבח הוא לבני אהרן לא משמע כן). גם מ"ש עוד המ"א שם וז"ל ולא איפשטא וצ"ל דבטבילת גדה אולינן לחומרעא ככ"ל, וזה אינו כיון דמיעוט שאינו מקפיד עליו חוצץ מטעם גזירה אטו רובו המקפיד עליו בדרבנן אולינן